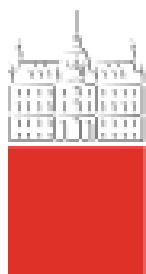

60^{let}
KPP
45^{let}
IPŠPUP

PROSTORSKI
NAČRTOVALCI
21. STOLETJA

ZAGATE IZOBRAŽEVANJA
SLOVENSКИH PROSTORSКИH
NAČRTOVALCEV

prof. dr. **Davorin Gazvoda**
Univerza v Ljubljani
Biotehniška fakulteta
Oddelek za krajinsko arhitekturo

Obdobje pred matičnima zbornicama (IZS, ZAPS) in pred P/PN licencami

Do konca 90-tih je izobraževanje prostorskih načrtovalcev “v okviru”:

- individualnih programov (FA, BF – KA, FF – geog),
- FGK – KPP oz. **IPŠPUP**.

“... da tudi v 21. stoletju ne moremo brez prostorskega načrtovanja, ki je v svoji osnovi predvsem **interdisciplinarno in izredno kompleksno področje**...” Uredniški odbor monografije

Konec 90-tih pobuda o ustanovitvi medfakultetnega študija **prostorskega načrtovanja** (FGG, FA, BF, FF) in uvedbe študija **urbanizma** na FA, s sodelovanjem ostalih fakultet.

Šele konec 90-tih družbene spremembe vplivajo tudi na spremembe prostorske zakonodaje.

Predlogi spremembe zakonskih osnov, osamosvojitve zbornice oz. nastanek ZAPS-a, uvedba osnovnih licenc.

V prostorskem načrtovanju (planiranju) sodeluje več strok (pridobljene pravice), glavna sta A in KA.

Sočasno (1999–2005/6) se na področju visokega šolstva pričnejo aktivnosti z uvedbo t.i. bolonjskih programov.

Dan je inštitucionalni okvir za formiranje medfakultetnega študija prostorskega načrtovanja.

2007 večje spremembe prostorske zakonodaje in prvi bolonjski programi (FA, FGG, BF).

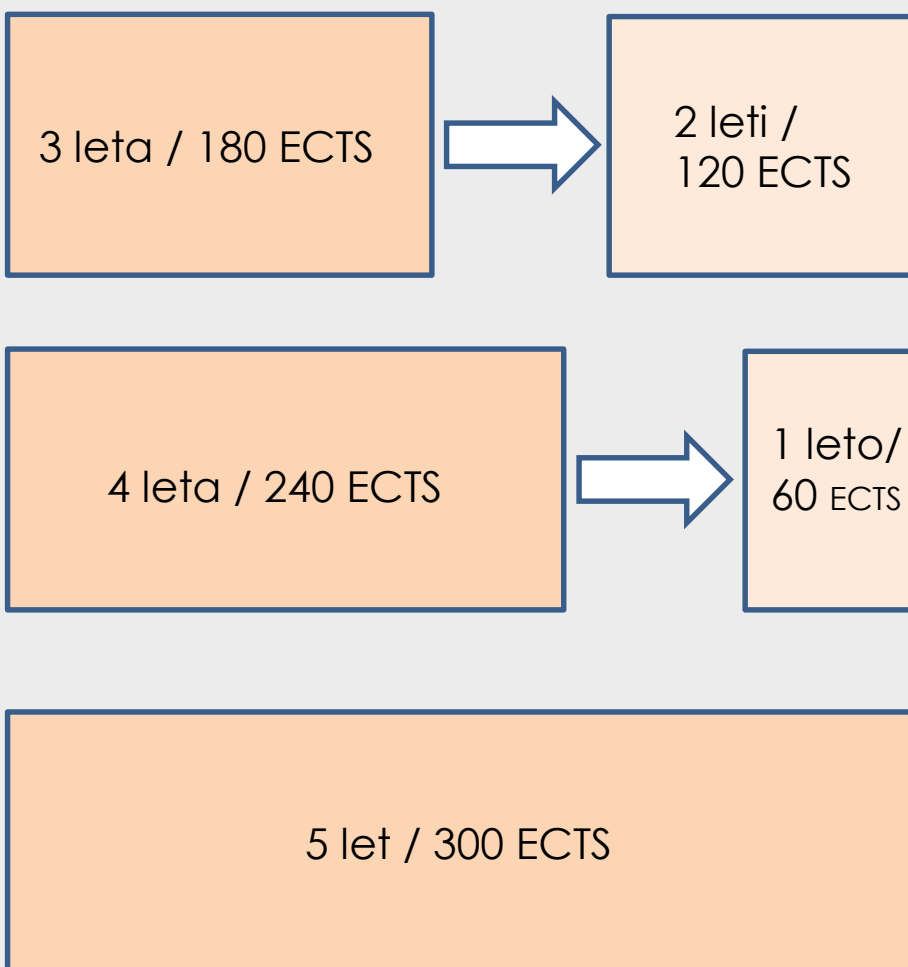
2017/18....

Obdobje zakonske regulative poklicev, strokovne zbornice, licenc in novih bolonjskih programov

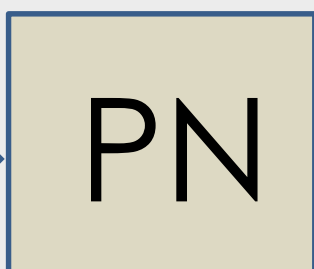
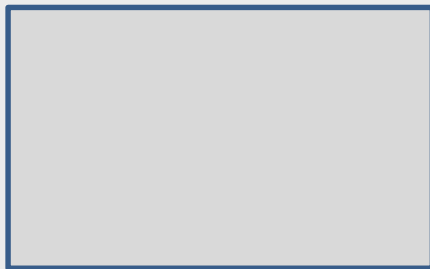
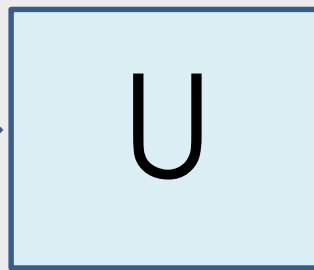
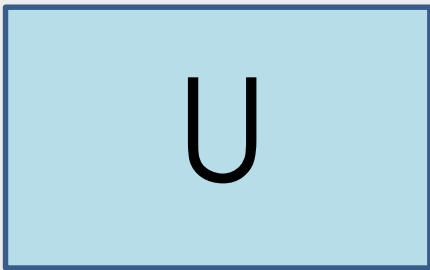
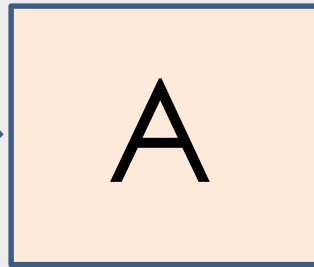
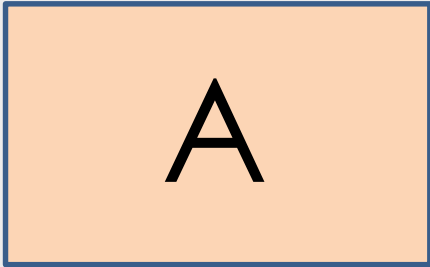
Bolonjska reforma
možna struktura programov (po letih)
3+2, 4+1, 5+0

prvostopenjski programi

drugostopenjski programi

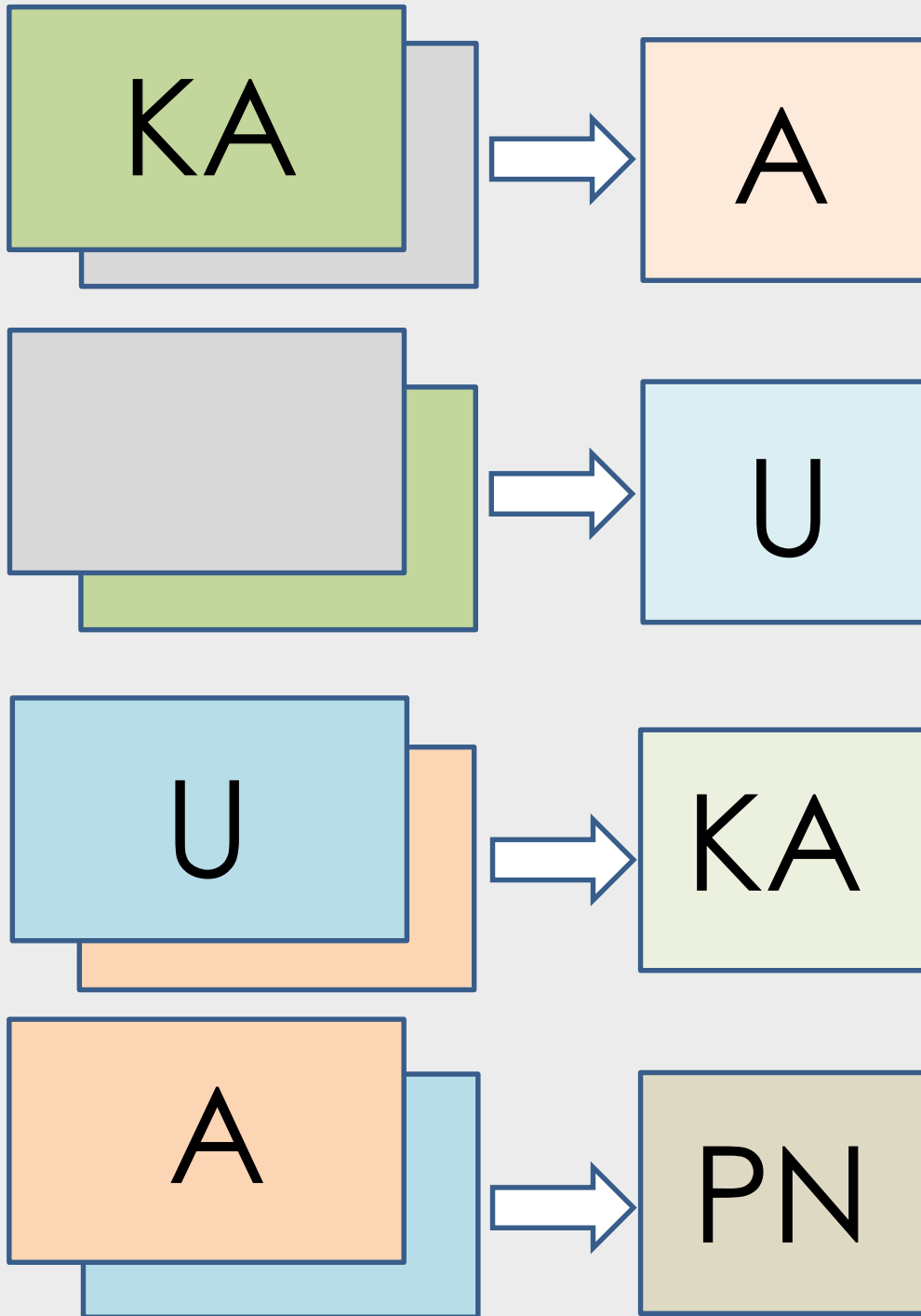

3 + 2 (letra)

180 + 120 (ECTS)

Ena od osnovnih idej reforme:
prehajanje, sestavljanje programov.

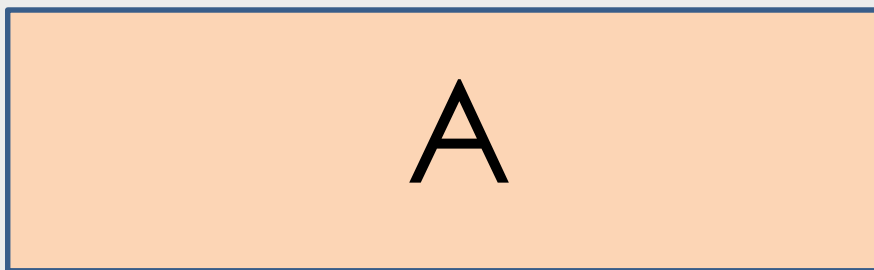

BSC

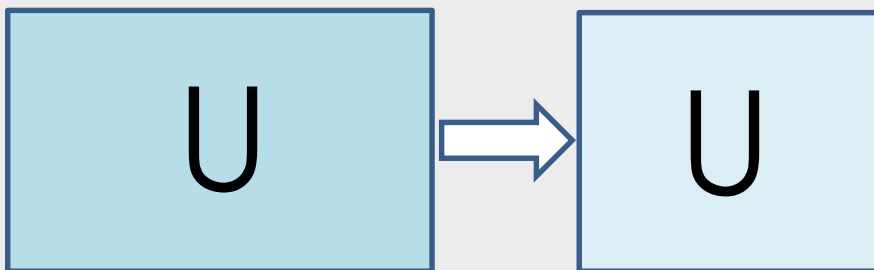
MSC

Zamujene priložnosti bolonjske reforme:

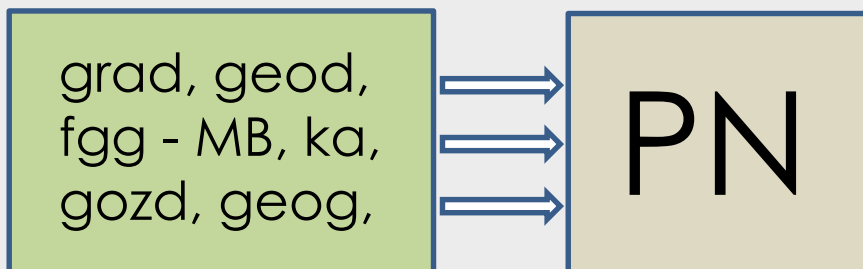
- “solo” programi,
- nekaj “kozmetične” interdisciplinarnosti,
- “sestavljanje” programov je omejeno.

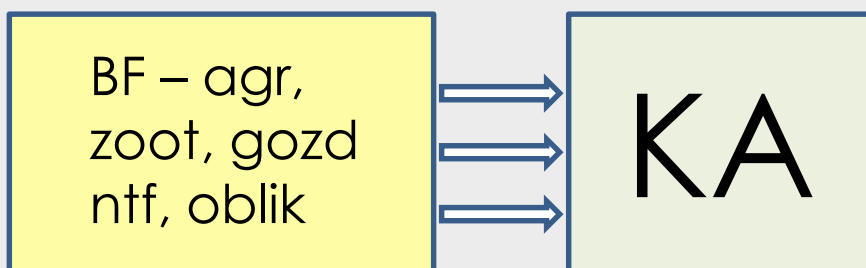
5 + 0

3 + 2

3 + 2

3 + 2

Nova prostorska zakonodaja 2017/18 in pogojevanje izobraževanja strokovnjakov s področja prostorskega načrtovanja

Paket prostorske zakonodaje je v veljavi, vendar:

1. Ali je dober (glede na vse pripombe v postopku sprejemanja)?
2. So bile opravljene ustrezne analize in predvsem projekcija vseh segmentov zakonov s preverjanjem kako bodo delovali posamezni postopki v praksi?
3. Je ureditev delovnih področij v zakonu legitimna, če ZAPS ni dosegel soglasja znotraj zbornice?
4. Je ponovno preverjanje ustrezne izobrazbe za vse "prostorske" stroke potrebno?
5. Je bil izbran pravi model?
6. Je koncept platform in licenc povezovalen (interdisciplinaren) ali morda izrazito izključujoč (protekcioniističen) in namesto deregulacije vodi v dodatno regulacijo?

Iz ZAPS-ove zadnje verzije platform za PN:

“Podrobna določitev zahtevanih kompetenc in znanj za opredelitev ustreznosti izobrazbe obsega vsebinsko in količinsko opredeljene **minimalne študijske vsebine** oziroma zahtevane kompetence in znanja, ki so potrebni za pristop k strokovnemu izpitu ...

Ustrezna izobrazba je izobrazba, pridobljena po študijskih programih ravni druge stopnje (300 ECTS).

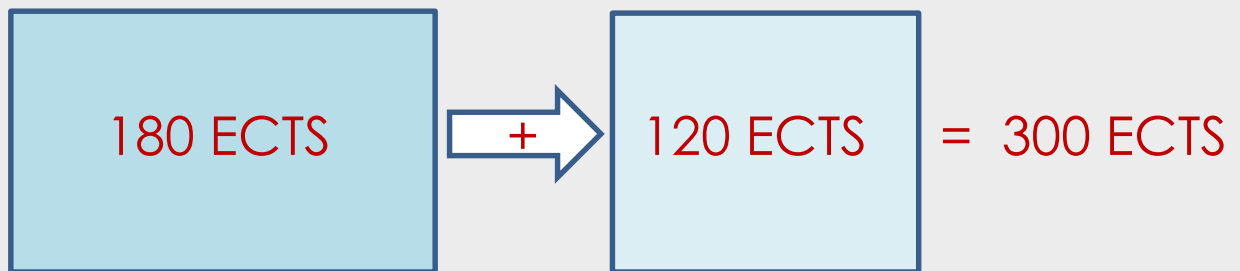
Učni izid kandidata za strokovni izpit za pridobitev poklicnega naziva prostorski načrtovalec mora vsebovati vsebine, ki so opredeljene v razpredelnici, in sicer mora dosegati prag skladnosti z vsebinami v platformi v višini 70% na ravni posameznih skupin in 80% na ravni skupnega seštevka - **skupno 240 ECTS od predpisanih 300 ECTS.**”

I. Skupine (min 70%)	II. Podskupine (sklopi)	III. Osnovne vsebine	ECTS min
A. Teoretična in osnovna načela prostorskega načrtovanja min 21 ECTS	A1. Teorija in zgodovina	Teorija in zgodovina urbanizma, arhitekture in krajinske arhitekture	15
		Teorija in metode prostorskega načrtovanja	5
B. Zasnova, načrtovanje, projektiranje in oblikovanje pri prostorskem načrtovanju min 74 ECTS	B1. Prostorsko načrtovanje in projektiranje	Urbanistično načrtovanje	15
		Urbanistično oblikovanje	15
		Strateško in regionalno prostorsko načrtovanje	3
	B2. Povezane vsebine prostorskega načrtovanja	Morfologija grajenega prostora in stavbna tipologija	10
		Arhitektura, kompozicija in oblikovanje	10
		Krajinsko načrtovanje in oblikovanje	10
		Sektorske vsebine in sektorsko načrtovanje	3
		Ruralno načrtovanje	3
C. Splošne in predmetno -specifične osnove prostorskega načrtovanja min 53 ECTS	C1. Okoljske osnove	Geografija	3
		Ekologija in varstvo okolja	10
		Varstveno načrtovanje in presoje vplivov na okolje	3
	C2. Socialne in ekonomske osnove	Prostorska sociologija	3
		Okoljska psihologija	3
		Ekonomika prostora	3
	C3. Tehnične osnove	Trajnostna mobilnost in prometna infrastruktura	5
		Komunalna infrastruktura	3
	C4. Prenova in dediščina	Urbana prenova / sanacija degradiranih območij	10
		Naselbinska dediščina	5
		Prenova odprtega prostora in sanacije v krajini	3
	D. Instrumenti, postopki, metode, tehnike in proces oblikovanja pri prostorskem načrtovanju min 42 ECTS	D1. Pravni okvir, orodja in postopki	Zemljiška politika in ukrepi
Pravna ureditev in predpisi			5
Normativi in standardi			5
D2. Metodologija in tehnike prikazovanje		Geodezija in kartografija	3
		Informacijski sistemi, tehnologija in statistika	5
		Opisna geometrija	3
		Predstavitvene tehnike	3
D3. Organizacija procesov		Organizacija in vodenje projektov	5
	Sodelovanje in komuniciranje z deležniki	3	
E. Praksa / zaključno delo min 21 ECTS	Praksa, zaključno delo (diploma, magisterij)	Praksa	5
		Zaključno delo	10

100%=300 ECTS; Posamezna skupina min 70%; Celota min 80% = 240 ECTS

Slovenski visokošolski bolonjski sistem določa:

- 1 semester = 30 ECTS,
- 1 šolsko leto = 2 semestra = 60 ECTS,
- prvostopenjski program = 3 leta = 180 ECTS,
- drugostopenjski program = 2 leti = 120 ECTS,
- skupaj 3 + 2 = 300 ECTS,
- zaključno delo na drugi stopnji = 30 ECTS.

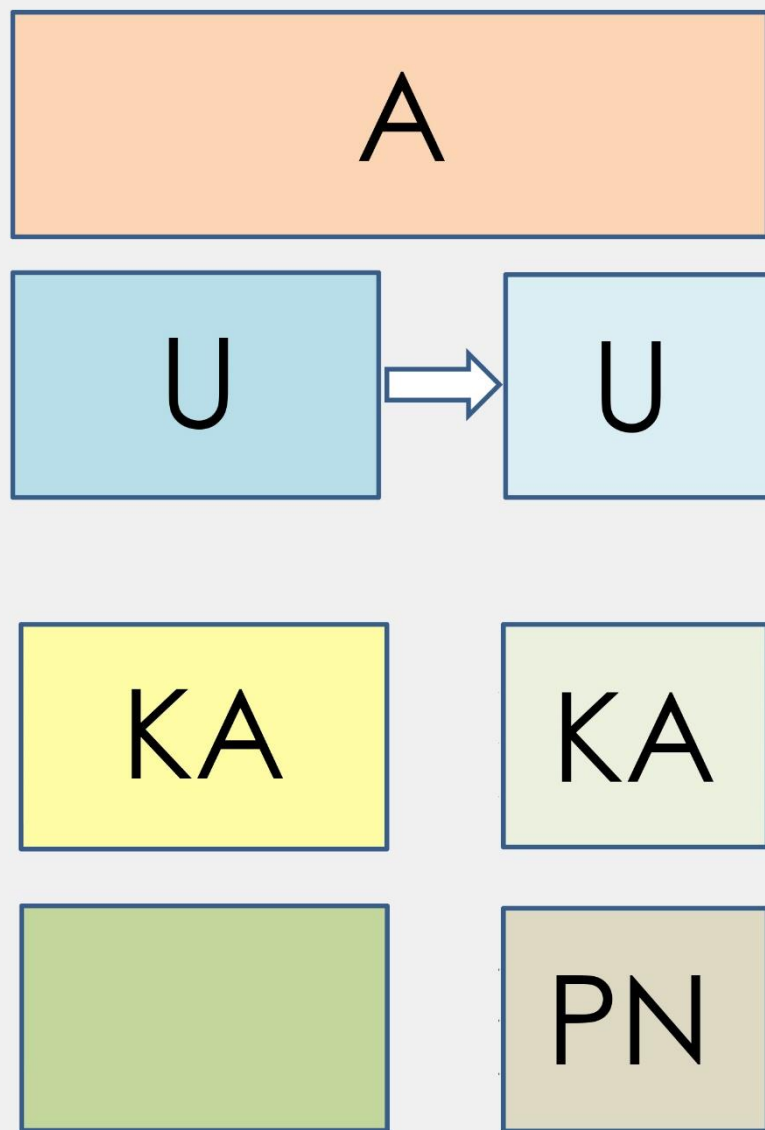
“Ustrezna izobrazba je izobrazba, pridobljena po študijskih programih ravni druge stopnje (300 ECTS).”

Tak je samo “enoviti magistrski študijski program druge stopnje ARHITEKTURA”.

Zahteva po min ujemanju **80% = 240 ECTS** pomeni, da platforma predpisuje **štiriletni ŠP** in grobo posega v obstoječ visokošolski sistem.

Konkretnih vsebinskih točk ne zbere niti magister A, ampak samo magister U s petletno “čisto” vertikalno 3+2...

ZAJD v 2. odstavku 3. člena opredeli nazive:

“(2) Za poklicne nazive iz prejšnjega odstavka se uporabljajo okrajšave in sicer za poklicni naziv:

- pooblaščen **arhitekt**: PA,
- pooblaščen inženir: PI,
- pooblaščen **krajinski arhitekt**: PKA,
- pooblaščen **prostorski načrtovalec**: PPN.”

Pripombe fakultet na platforme:

- navajanje konkretnih imen predmetov ni sprejemljivo,
- konkretne KT (ECTS) niso sprejemljive
- naj ostaneta samo prva dva stolpca, ostalo je interpretacija.

Imena predmetov in KT ne morejo in ne smejo biti zadosten podatek o presojanju ustreznosti poklica!

Ključna je opredelitev PN, interdisciplinarnosti in potem vsebine v učnih načrtih.

Ob "pikolovskem" preštevanju manjka:

- magistru KA 40 - 58 ECTS,
 - magistru PN 30 - 60 ECTS,
- ali 1 - 2 semestra oz. celo šolsko leto, da bi pristopil k strokovnemu izpitu iz PN.

Če fakultete uvedejo oz. spremenijo eno leto študija:

- to vpliva na doseganje pogojev na osnovnem področju,
- v SLO dobimo vsaj 4 "enake" študijske programe PN na FA, BF in FGG (UL) in FGPA (UM), kar je nesmiselno...

Model platform je bil povzet po tujem (nemškem) sistemu, ki izhaja iz stanja v dotični državi in poskuša spraviti na skupni imenovalec njihove študijske programe.

Če že, bi morali predlagatelji izhajati iz **slovenskih študijskih programov** in oblikovati platformo, ki bi odražala **interdisciplinarno pestrost prostorskega načrtovanja**.

Ta trenutek delujejo v Sloveniji prostorski načrtovalci, ki so končali dvoletni drugostopenjski študij PN, predlagana platforma pa predpisuje min. 4 letni študij...

Konflikt med MIZŠ in MOP?

Platforme so smiselne samo, kadar je:

- velika pestrost "sestavljenih" programov - česar v Sloveniji nimamo in
- za preverjanje tujih diplom, kar pa že zdaj rešujemo s priznavanjem v tujini pridobljene izobrazbe za opravljanje poklica – t.i. nostrifikacijski postopek.

Torej so v resnici nepotrebne.....

KAKO NAPREJ?

Ali so še možne **izboljšave zakonodaje**, kot npr.:

- **(re)definicija prostorskega načrtovanja**,
- premislek o kakovosti načrtovanja in večja **skrb za kakovost slovenskega prostora**,
- **(re)definicija izvedbenih aktov (OPPN-jev)**, predvsem njihov osnovni namen in vloga v postopku prostorskega (urbanističnega) načrtovanja,
- po opredeljenih vsebinah različnih **tipov prostorske dokumentacije** z jasnim namenom šele sledi opredelitev **delovnih področij** posameznih diplomantov in s tem povezan **sistem licenc ali pooblastil**.

Izobraževanje prostorskih načrtovalcev:

- Namesto uvajanja platform naj ZAPS in MOP opravita **analizo stanja** – ustreznosti kompetenc in izdelkov prostorskih načrtovalcev.
- Šele nato lahko sledijo spremembe ŠP, pri čemer mora biti jasno, da velik del manjkajočih vsebin pridobijo kandidati za strokovni izpit iz PN skozi zahtevano **prakso**, predvsem pa skozi **instrument strokovnega izpita** (tečajji, priprave, dokazovanje znanja na izpitu).